

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 6 K, za druge izvenavstrijske dežele 8 K. Kdor hodi sam po njega, plača na leto samo 3 K. — Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Udje „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta št. 5, sprejema naročnino, inserate in reklamacije.

Za inserate se plačuje od enostopne pettivrste za enkrat 18 vin., ali kar je isto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 12 vin. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mala naznanila“ stane beseda 5 vin. Parte in zahvale vsaka pettivrsta 24 vin., izjave in Poslano 36 vin. — Inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Nezaprte reklamacije so poštnine proste.

Pred novimi dogodki.

na svetovni trg, kakor pa na Avstro-Ogrsko. Iz tega izhaja, da za vsako tesnejšo zvezo, ki bi šla preko posameznih dopustnih posebnih ugodnosti, nastane nepremagljiva ovira, namreč kakovostna enakovrstnost njunih narodnih gospodarstev, ki se pravzaprav prav nič ne dopolnjujeta, ampak večinoma samo tekmujeta. Z gospodarskim zblizanjem ne bi pa napravili bistvenega koraka za njuno samopreskrbo in v isti meri ostaneta obe navezani kakor prej na uvoz skoro vseh tekstilnih surovin, gumija, smole, kolonialnega blaga, južnega sadja, začimb, važnih kovin, kemičnih surovin, živil in krmil. Z vso strogo doslednostjo sledi iz tega, da zveza obeh teh velikih držav nima za se nobene velike gospodarske misli in upravičenosti. Pa če tudi vsa srednja Evropa in še bližnji izhod pristopita in dobimo zadostnega ozemlja in možnost za samopreskrbo, bi se upravičenosti le deloma povečala. Z gospodarsko zvezo obeh držav bi se tedaj bistveno le pospeševalo medsebojno izmenjavanje lastnih pridelkov, kar bi pa rodilo veliko nevarnost, ki bi nastala za naše domače gospodarstvo že iz samega tega pospeševanja in pa iz protiredb tujih držav za zunanjo trgovino obeh osrednjih velesil.

Bodočnost našega industrijskega izvoza ne leži v Nemčiji, ampak na izhodu, kateremu moramo v tem oziru posvetiti svojo glavno pozornost. Če pa pospeševanje našega izvoza v Nemčijo ne bi prineslo bistvene splošne koristi, bi pa pospeševanje izvoza iz Nemčije prineslo še toliko večjo škodo. To velja v isti meri za industrijo in za kmetijstvo. Večina gospodarskih pridelkov je pri nas dražja, čisto znatno dražja, kakor v Nemčiji. Vsled medsebojne carinske svobode in carinske prednosti bi se gotovo nemške cene pač ne zvišale, ampak naše bi padle.

Velika nevarnost grozi avstrijski industriji, za katero bi gospodarsko združenje z Nemčijo prineslo samo oster in zelo škodljiv tekmovalni boj z močnejšo nemško industrijo in deloma bi bilo tudi konec našega daljnega industrijskega razvoja. Za veliko število industrijskih izdelkov je Nemčija za nas edini merodajni, da, edini dejansko nevarni tekmelec. Že danes krije polovico našega uvoza industrijskih izdelkov in njen uvoz se ne da povečati na škodo ostalega tujega sveta, ampak samo na škodo na-

še industrije. Kajti naša industrija ima v splošnem slabše proizvodilne pogoje, kakor nemška. Če tedaj hočemo naši industriji zagotoviti obstanek, moramo svojo carino tudi proti Nemčiji obdržati v potrebni višini in ji ne moremo dovoliti nobene ugodnosti, ki bi presegala to mejo. Možnost carinske zveze z Nemčijo moramo tedaj že iz interesov našega domačega gospodarstva popolnoma izločiti, da ne govorimo o drugih nepremagljivih tehničnih ovirah, katere ima ta načrt.

Zato skupen carinski tarif, ki bi odgovarjal našim potrebam, ni mogoč, in že to samo dokazuje, da ne moremo govoriti o vmesni ali prednostni carini, ki bi že itak ne smela biti nižja, kakor je v sedanjih pogodbeni carini, za katere časa je nemški uvoz tako močno narasel. Tudi skupna pogodbeni pogajanja s tretjimi državami niso mogoča, kajti obilo in važne vrste trgovskega blaga imajo preveč različne interese. Preostane tedaj le čisto navedna tarifarna pogodba s kolikor mogoče podrobnimi pogodbenimi določili, ki se v njihovem uspehu lahko pokažejo kot posebne koristi za obojestranski uvoz, če bodo tako urejene, da se jih ne bo dalo praktično uporabiti pri uvozu iz sosednjih držav.

Za vsak slučaj moramo čisto jasno povedati svojo željo in nujno prošnjo, da se gospodarske interese te države razmotriva le po lastnih potrebah v lastno korist in da bodi pri tem merodajen samo en cilj: „Ustvariti in ohraniti krepko, moško, v sebi edino in neodvisno Avstrijo.“

Zivahno pritrjevanje je sledilo tem besedam in kakor poročajo nemški listi, je tudi nemška zbornica manjšina odobrila to predsedniškovo izjavo.

Kaj nas uči vojska?

Vojna nas uči zatajevanja. V marsičem je bilo prej drugače. Tako ni poznala doba pred vojno ne želodnega, ne spolnega, ne govornega zatajevanja. zdaj ga izsiljujejo. „V čemer je kdo grešil, v tem bo kaznovan“, je rečeno. Tako je prvi prestopok s tem kaznovan, da nam je odvzet kruh. Drugi s tem, da

LISTER.

Zvezdnato nebo.

—v—. Ko žarijo v tihi noči na nebu brezštevne zvezde in pošiljajo svoj svet proti zemlji in v brezmejne daljave, se rad popelje človeški duh na krilih svoje domišljije v kraje neskončnosti, kjer so postavljene mejniki božjega stvarstva. Človeški duh jih hoče dometi, spoznati njih tajnosti. Mirno in ljubko se bliščeče zvezde so pa tudi prijateljice človeškega srca. Milo ga pozdravljajo in mu dihaajo nasproti pokoj in nebeški mir. Kaj čuda, če hoče k njim pohiteti v „nebeški dom.“

Zvezde pa ne vodijo človeškega duha in srca samo po poti od zemlje do neba, ampak so tudi posredovalke v občevanju med ljudmi. Vojak na samotni vojni straži ne zre samo v zvezdnato nebo, da bi videl, ali se je utrnila že njegova zvezda, ampak on misli pri tem tudi na svoje ljube domače, ki gledajo doma isto solnce, isto luno in iste zvezde. Vojni metez jih je neusmiljeno vrgel daleč narazen, zvezdnato nebo še je edina njih skupna domaćija, kjer se srečavajo njih drug po drugem koprneči pogledi. Vojna pošta na zvezdnatem nebu je edina, ki redno in hitro posluje.

Iz teh vzrokov naj sledi označitev glavnih zvezd, ki se vidijo v tem mesecu v jasnih, mrzlih nočeh!

Da se prav spoznamo, je treba najprej poiskati Severno ali Polarno zvezdo. Ta stoji ved-

no naravnost proti severu skoro na istem mestu. Ta se lahko najde po ozvezdju Velikega medveda ali voza. To ozvezdje je proti severu in obstoji iz sedem zvezd, katerih četiri tvorijo šveterokot, za podoben ozvezdja 4 kolesa. Na levo od teh 4 koles so pa 3 zvezde, ki tvorijo v podobi skrivljeno oje za voz. Če se potegne skoz zadnja dva kolesa črta in ta črta petkrat podaljša navzgor, tedaj imamo severno zvezdo. Ta severna zvezda je v ozvezdju Malega medveda ali voza konec medvedovega repa ali začetek ojesa, ki ima proti levi strani za oje še 2 bolj majhni zvezdi, za katerimi pridejo na levo 4 zvezde za štiri kolesa. Zvezdi prednjih dveh koles sta majhni, zadnjih dveh večji.

Če se misli od ojesa Velikega medveda podaljšana črta globoko navzdol, tedaj imamo svetlo zvezdo Arktur v ozvezdju Bootes. Na levo navzgor, severozapadno od teh zvezd, se vidi v Rimski cestni ozvezdju Kasijopeja v obliki dvojne črke W. Proti zapadu, visoko na nebu, se vidi ozvezdje Voznik z jako svetlo zvezdo Kapela.

Proti jugu se vidi najkrasnejšo zimsko zvezdišče. Visoko na nebu proti jugozapadu se vidijo Plejade ali kokaška (več zvezd, kakor koklja s pišeti). Od tega ozvezdja malo navzdol se vidi velika rdeča zvezda Aldebaran. Od tega zopet malo na levo navzdol se vidi najlepše ozvezdje severnega neba, Orion. Najbolj značilne Orionove zvezde so tri velike zvezde, Orionov pas, ali kosci, kakor se ponekod imenujejo, ker stojijo v taki vrsti kakor trije kosci. Pod kosci je nekaj manjših zvezd, precej dalje naokoli so pa tri velike zvezde, dve zgoraj, ena

spodaj. Leva zgornja se imenuje Beteiguze, desna zgornja Bellatrix, spodnja, bolj na desno pa Rigel. Če se potegne od Orionovega pasa ali od Koscev črta navzdol daleč proti jugovzhodu, tedaj se najde najlepša zvezda tega ozvezdja, milo-zeleno svetlikajoči Sirij v ozvezdju Velikega psa. Na levo od Oriona sta dve svetli zvezdi Kastor in Pollux. Pod tema dvema pa je zopet svetlejša zvezda Prokyon v ozvezdju Malega psa.

Izmed planetov ali premienic se je videl proti jugozapadu v preteklem mesecu ob večerih okoli 22. januarja, najlepše od 6. do 6. ure zvečer dne 22. januarja, Merkur. V tem času bo se videl zopet koncem februarja, toda v jutru navsezgodaj. Proti jugozapadu se pa vidita zopet lepo planeta Venera kot prva Večerna zvezda ali Večernica, ter Jupiter nad Večerno zvezdo, še bolj proti jugozapadu. Toda dne 13. februarja bota ta dva lepa planeta celo blizu skupaj, in od tega dne naprej zamenjata svoje stališče. Z daljnogledom se vidijo tudi Jupitrove lune. Jupiter z Venero že zahaja ob 8. uri zvečer v zapadu, dočim se vidijo druge omenjene zvezde lepo šele po tem času. Daljni planet, ki se vidi v tem času, je Saturn, ki se nahaja kot velika zvezda med Orionom ter Kastorjem in Poluksom. Najlepši izmed planetov pa je v tem času Mars, ki vzhaja na vzhodu ter ima prodirno rdečo barvo. Mars je bil Rimljanov bog vojske, kar nas spominja s svojo rdečo barvo na kri, ki je metaka v tej vojski. Dne 17. in 18. februarja stoji skoro polna luna tik ob Martu. Mars se bo videl v tem času celo noč, kakor tudi vojska traja dan in noč naprej.

Italijanski list „Tribuna“ piše: S posredovan-
jem Rudečega križa je bila med Avstrijo in Italijo
podpisana v Bernu na Švicarskem pogodba, da bode

izmenjani med Avstrijo in Italijo vsi ujeti vojaki-invalidi. Začetek izmenjave je določen na prve dni mesca aprila. Če nas le Italijani ne bodo ogoljufali, — kakor se dosedaj pri vsaki pogodbi.

Gora Rombon je trd oreh.

Kadet Jožef Ferk, doma iz Ceršaka pri M. Ilju v Slov. gor., piše našemu uredniku dne 26. jan. z bovske kotline:

Pri nas se imamo zmiraj fletno. Kako tudi ne, to pa nam delajo laški in naši topovi koncert. In 23. jan. so nas Lahji še začeli zabavati z napadanjem. Tu pri nas v bovski kotlini pač nikdar ne smemo biti brez veselih uric. Lahja nabijati, to je naše največje veselje. Zadnjič bi nas ti polentarji, kar jih še je tu, radi iznenadili. Napadli so nas na pobočju Rombona s precej močnim oddelkom, češ, hajdimo gledat, kaj delajo „Austriaci.“ Pa predno so nam prišli pod okno, tiho se plazeli kakor kače po tleh, jih je izdala naša raketa in zagledal jih je stražar. In naš mešan pevski zbor je začel peti tiste lepe poskočnice, ki so kot nalašč za pustni čas. Začel je sopran — naše ljubice-puške, tem je sledil alt, usmiljenke strojnice, bas ročne granate in mine. Pa tudi tenorja, onega visokega mislim, ni manjkalo! Naši ga niso zmogli, pač pa so pomagali Lahji, ki so upili: „Ostije, ostije, o madona, mama mia!“ In glasneje je zapel naš alt in premagal sopran laških cev, in mi smo pa bili veseli. To so jih dobili Lahji po buči. Ob 12. uri pa so jo mahnili naši tja „proti Preski“ in so Lahom še vzeli vas „Sicengraben“, vaše fante in njih ljubice pa ugrabili in zabrali! Ujetnikov je precejšnje število. Kar so želeli, to se jim je izpolnilo. Radi bi bili videli Triglav od blizu in so ga.

In danes? Poglej po skalah, vidiš polno mrličev in od njih črno, strnjeno kri. Rombon je trd oreh in „Austriaci maledeti“ so trda skorja. Ja, slovenski alpinci, to so Ti junaki! In kako so ponosni, če smejo z zavihanimi krivci iti v laško „vas“ kletih sovragov in jim ugrabiti „ljubice.“ Pa vedno so veseli in dobre volje. Res, ponosni smo na nje! Petje, to je njihovo največje veselje. Med najhujšim gromenjem topov slišiš peti kakšno okroglo. „Slovenski fantje mi smo mi, pa po naših žilah teče kri, teče kri za domovino. Slovenska dekleta zbiramo, pa po drugih se ne oziramo, saj najlepše so Slovenke!“ Kadar pojejo to pesem, tedaj jim žare oči, in gorje njemu, ki bi nameraval jim uporekati. Vidiš, taki so naši slovenski vojaki! Lahko rečemo, da so ponos naše domovine!

Krogle preženejo oblake.

Poddesetnik Jožef Štukelj, doma iz Viršanja, piše dne 27. januarja svojim starišem sledeče:

Dnevni dogodki postajajo na italijanski fronti vedno resnejši. Ali tudi sedaj slišite našo muziko in bobnanje? Zares, gromi kakor ob hudi uri. Po noči in po dnevu brez prestanka se vprašujejo možnarji drug drugega, kateri bo dal več glasov in katerega jedro bo bolj učinkovalo. Kateri so boljši, naši ali sovražni? Z mirno vestjo smem reči, da v tem oziru naši sovražnika daleč presegajo, kar ga pa seveda jezi. Za to pa se repenči ter razbija na vse pretege, tako, da, ako bo še dolgo tako delal, bo kmalu razbil kraške pečine in bo na teh goličinah sčasoma postalo rodovitno polje. Prepričan sem, da slišite sedaj glasneje bobnenje in tudi v časnikih berete o našem napredovanju. Včeraj smo zopet ujeli nekaj nad 1100 Lahov. Seveda ni to prvič, odkar smo tukaj.

Kakšno pa imate sedaj vreme doma? Tukaj je prav prijazno. Solnce sije vsaki dan in prav toplo je. Ako se včasih pokaže kakšen oblček na nebu, ga kmalu razženejo smrtonosne krogle, ki neprestano režejo zrak in ga čistijo s svojim zverinskim tuljenjem in plašijo pomladanske ptičke. Tudi pomladanske rože sem že videl, seveda samo v takih krajih, koder še niso rovale sovražne krogle.

Človek se vsega naveliča in tudi jaz sem se že naveličal družbe, katero mi dela nasprotnik s svojimi trdimi pozdravi. Temna noč je, sedaj nas ne vidi, da bi nas prišel pogledat. Za to nam samo od daleč pošilja pozdrave, ki pa vendar včasih pridejo še toploti do nas. Včeraj nas je bil prišel gledat in sicer z zračnim motorjem se je napotil proti nam. Seveda smo ga še pravočasno pozdravili s trdim jeklom. Odkuril jo je žalosten nazaj. Menda je šel Nikito vprašat, kaj naj sklene z nami mir, češ: Saj ni z Avstrije ničesar opraviti.

Sprejmite mnogo pozdravov!

Odgovor slovenskim mladenkam in ženam.

Naš prijatelj nam piše s fronte ob Soči:

Odgovor, pozdrave in zahvalo dekletom in ženam iz Stranice na njih navduševalni članek v „Sl. Gospodarju“!

Vaš odgovor na naš dopis od dne 30. grudnia l. l. nam je globoko segel v srce ter se tudi vsi stražniki Soče najsrčneje zahvaljujemo. Prečitali smo ga z največjim veseljem in pozornostjo. Kakor nam ve obetate, da si bodete same pomagale pri napornem delu, dokler stojimo slovenski fantje in možje na straži ob Soči, Vam tudi mi svetujemo, da potrpežljivo prenašate vse napore ob času vojske ter nas podpirate z molitvijo, dokler ne vržemo hudobnega sovražnika v sinje morje, katere se nam že tako laskavo

ponuja ter nam ob solnčnem zahodu pošilja kakor goreče žarke iz zlatega ogledala. Poprej pa še bomo na Vašo željo solili nekaj polente z najfinejšo svinčeno soljo. Ko se pa vrnemo, si bomo zopet enkrat prijateljsko stisnili roke ter zajeli našo tako milodonečo pesem „Lepa naša domovina.“

Omenim še, da so nam prideleni fantje druge narodnosti. Ob vsaki priliki se sliši prepevanje slovenskih Stajercev. „Slovenski Gospodar“ nam je tudi najbolj priljubljen list, na katerega že zmiraj nestrojno čakamo, da nam donese novice o dragih domačih. Kakor se je dozdal pokazalo, nam bo to leto prineslo veliko zmage na vseh bojiščih. Vseposod gre izvrstno naprej. Zmaga mora biti naša, čeravno tuintam kakšen dober mladenič ali skrben oče daruje najdražje na oltar domovine.

Iskrene pozdrave pošiljajo vsem slovenskim dekletom in ženam: Ivo Vihar, računski podčastnik, in več drugih.

Albanija.

Zračni napad na Drač in Valono ter zavzetje Kruje sta edina važnejša dogodka zadnjih dni na albanskem bojišču. Naše čete, ojačene z nam prijaznimi Albanci, stoje kakih 20 do 25 km pred Dračem in sicer na južni strani reke Išmij. Domneva se, da se je na tem bojišču nadejati važnih vojni in političnih dogodkov. Glavni boj se bo vršil za Valono. Borba za Drač je le nekaka predigra. Italijani s pomočjo ostankov srbske in črnogorske armade z mrzlično naglico utrjujejo Valono, kateri se od severno-izhodne strani približujejo Bolgari, ki so zasedli mesti Elbasan in Berat. Italijani bodo pred Valono napeli vse sile, da obdržijo to naravno utrjeno mesto, ki je pravzaprav njihova zadnja močna postojanka na albanski zemlji in obenem velikega pomena za gospodstvo nad Adrijo. Veliki angleški list „Times“ je nedavno zapisal znamenite besede: „Kdor ima Valono, ima Adrijo.“ Radi tega se bodo Italijani močno potrudili, da obdržijo Valono.

Prodiranje proti Draču in Valoni je združeno z ogromnimi težavami. Potov ni skoro nobenih, in še tisti so tako slabi, da se našim četam z največjimi napori komaj posreči priti na dan nekaj kilometrov naprej. Mogoče bo sedaj malo boljše, ko so naše čete po zavzetju Kruje že dosegle preko Debarja in Gostivarja zvezo s četami v Makedoniji.

Mesto Kruja v avstrijski lasti.

V petek, dne 4. febr., so avstrijske čete, ki prodirajo iz severne v srednjo Albanijo, zasedle mesto Kruja, ki leži južnoizhodno od Lješa. Prednji naši oddelki pa so že došli do srednjealbanske reke Išmij, ki se severno od Drača izliva v Adrijo. Kruja ima slavno zgodovino. Nekdaj je tukaj bila trdnjava, ki je pred kakimi 460 leti bila glavna opora za Skanderbega, slovečega branitelja albanske svobode zoper Turke. Ta junak, ki je umrl leta 1468 v Lješu, kjer je njegov grob, se je celo vrsto let hrabro in vstrajno ustavljal prodirajočim mohamedanom.

Spopad pred Dračem.

List „Idée Nationale“ poroča iz Drača, da so se ob reki Išmij dne 6. febr. spopadle prednje avstrijske čete s srbskim poizvedovalnim oddelkom. Srbi so se morali umakniti. V Drač je baje došlo zadnje dni 2000 črnogorskih vojakov s 3 generali in 14 drugimi častniki.

Albanski rodovi na naši strani.

Iz Drača se poroča, da so se vsi albanski rodovi izjavili, da se hočejo boriti na strani Avstrije. Katoliški rodovi korakajo kot prednje čete naše armade proti Italijanom. Ob reki Išmij so te čete že došle do Jadranskega morja in so se spoprijele s četami Esad-paše.

Naši letalci napadli Drač in Valono.

Naša pomorska letala so obstreljevala in sicer dne 25. jan. 5, dne 27. jan. 2 in dne 1. febr. 3 Drač in posebno tabore s šotori pri mestu; učinek je bil uničujoč, vrnila so se vselej nepoškodovana, dasi so jih ljuto obstreljevale baterije na suhem in tudi vojne ladje.

Valono so obstreljevala dne 2. febr. 3 pomorska letala, ki so zadela večkrat pristaniške naprave in tabore šotorov. V ljutom ognju baterij na suhem in na ladjah je bil zadet motor nekega letalca dvakrat, letalo je bilo prisiljeno, da se je zato spustilo na morje. Voditelj skupine, linijski ladjin poročnik Konjevič se je, ne da bi se količikaj obotavljal, takoj spustil poleg poškodovanega letala na po burji močno razburkano morje. Posrečilo se mu je, dasi so streljale baterije na Sazenu in dasi sta se približevala 2 sovražna torpedna rušilca, da je rešil dva letalna častnika, ki sta ostala nepoškodovana, v svoje letalo in da je temeljito pokvaril poškodovano letalo, na-

kar je zopet zletel kvišku s podvojenim moštvom ravno še v pravem času in da se je vrnil nepoškodovan po poletu 220 km v Kotor.

Grčija.

Grška ni poslala, kakor je poročal četverosporazum, vojakov domov na stalen dopust, ampak le za gotovo število dni, da se opravijo sedaj potrebna gospodarska dela. Četverosporazum, ki je zasedel razven Soluna še več drugih vojaško važnih točk na Grškem, bi zelo rad videl, da se izvrši demobilizacija. Potem bi se dala Grška lahko in brez lastne nevarnosti zadržniti. Toda tako pametni, kakor četverosporazum, so Grki tudi in za to izjavljajo vladni listi, da Grčija ne odloži orožja, ker hoče biti pripravljena, da brani svojo nepristranost.

Četverosporazum se maščuje nad Grčijo s tem, da vedno bolj ovira dovoz živil in drugih potrebščin. Med grškim ljudstvom za to narašča nevolja proti četverosporazumu, vendar še jih je vedno tudi prav veliko, ki držijo z Venizelosom in pravijo, da je to kazen za grško zadržanje proti četverosporazumu. Še vedno torej ni upati, da bi se Grčija postavila ob našo stran.

Grška strada.

Rimski časnik „Messagero“ javlja iz Sirakuz: Grški potniki pripovedujejo, da po celem Grškem vlada velika draginja. Ker manjka premoga, trgovske ladje ne morejo voziti. V Kavali imajo živil samo še za osem dni. Začelo se je izseljevanje v velikem številu.

Pred Solunom.

Valona in Solun sta tisti dve točki, o katerih se sodi, da bota kmalu pozorišče novih važnih dogodkov. Poroča se, da so se dne 6. febr. južno od jezera Dojran vršili manjši spopadi med našimi in francoskimi četami. Vest iz Soluna in Aterja pa zatrjujejo, da se na obeh straneh pripravljajo na ofenzivo. — Atenski list „Athina“ poroča, da se že vršijo pogajanja zaradi vkorakanja bolgarskih čet. Tudi Turki, ki stoje na izhodnem krilu naših zaveznških armad, se ojačujejo in pripravljajo za napad na angleško-francosko krilo. Izpred Dojrana in Bitolja, kjer stoji glavna sila avstrijskih, bolgarskih in nemških čet, se poroča o velikem premikanju posameznih oddelkov. V Bitolji je že baje došel general Makensen, da vodi napadalno prodiranje proti Solunu.

Naši in nemški zrakoplovi skoro dan za dnem mečejo na Solun, in sicer na vojaške stavbe in naprave francosko-angleške armade, z velikim uspehom bombe. Dosedaj povzročena škoda se ceni že na 10 milijonov frankov. Ubitih je že čez 50 oseb.

Srbija.

Srbska armada, ki je zbežala iz domovine, se ne nahaja več na Krfu, ampak na otoku Vido vstric Krfu. Na Krfu se nahajajo baje samo kralj Peter in kraljevič Aleksander ter vlada s Pašičem. Položaj Srbov na otoku Vido je zelo žalosten. Pomanjkanje in razne bolezni so stalni srbski gostje. Vsak dan umrje mnogo ljudi, ki radi prestanega gladu ne morejo več sprejemati nobene hrane. Kralj Peter in Pašič se bosta baje prihodnje dni podala v Rim, kjer se bo vršilo važno posvetovanje. Na dnevnem redu je tudi: pomoč Srbiji. Četverosporazum se brani dati srbski vladi še nadalje podpora in predujeme. — Srbska skupščina se bo v kratkem zbrala v francoskem mestu Nizza. — Pri Solunu je, kakor se poroča iz Aten, do 25.000 Srbov, pred Valono pa hočejo spraviti Italijani 30.000 srbskih vojakov. — Srbi polagoma spoznavajo, kdo je Srbijo pahnil v nesrečo. Profesor Popović očita v listih, da je poleg Rusije glavni krivec srbskega propada Anglija, katera je šele tedaj poslala svoje čete v Makedonijo, ko so že bili Avstrijei gospodariji Srbije.

Kako je sedaj v Srbiji?

Sofijski listi poročajo, da se je srbsko prebivalstvo docela privadilo avstrijske vlade in dobro mara Avstrije. Edino Madžarov srbsko ljudstvo ne vidi rado. Naša vlada je izdala razne odredbe, ki so zelo na mestu. Tako je n. pr. stopila v veljavo vladna odredba, da se smejo klati teleta le z dovoljenjem podrejenega vojaškega načelnika. Na ta način hoče naša vojaška uprava, da bi se živinoreja v Srbiji zopet povzdignila. Tudi vojaštvo ne sme od srbskih kmetov ničesar s silo zahtevati. Tam, kjer primanjkuje žita in moke za prebivalstvo, poskrbi vojaška uprava, da se pomanjkanje odpravi. Srbija je podobna sedaj velikemu mravljišču. Srbi, naši vojaki, drugi delavci in ujetniki delajo na vseh koncih in krajih ceste, mostove in železnice. Požgane vasi se gradijo nanovo. Posebno skrb pa obrača vojaška uprava rudarstvu, Srbija je bogata na rudah. Srbi so iz-

rabljali svoje podzemne zaklade le zelo skromno. Cele pokrajine so globoko pod zemljo polne železne, bakrene, svinčene, srebrne in druge rude. S 1. jan. so se otvorili v Srbiji sledeči veliki rudniki: Krupanj, Rivanj, Babe, Blaska, Vrčin, Čuča, Rudnik, Majdanvek itd. V nekaterih rudnikih dela že čez tisoč rudarjev noč in dan. Ubogi srbski delavci imajo v teh rudnikih dober zaslužek.

Vojaška uprava je naročila v Bolgariji velike množine jarega žita (pšenice, rži in ječmena) za spomladansko setev, ker se je ozimne zelo malo vsejalo. Kjer se je radi ugodnega vremena dalo polja orati, se je še sedaj mesca decembra in januarja vsejalo precej ozimnega žita, drugod pa je moralo naše vojaštvo delati praho za spomlad.

Glede občejanja prebivalstva so izdane zelo stroge odredbe, da se preprečijo kake zavratnosti. Vojaštvo ima navodila, da mora sicer strogo, a kolikor mogoče pravično postopati s prebivalstvom.

Srbi prosijo papeža pomoči.

Iz Rima se poroča z dne 5. febr.: Papež je sprejel danes srbskega ministra Gavriloviča, ki je poglavarju katoliške cerkve priporočeval, da vlada v Srbiji strašna beda ter ga prosil posredovanja na Dunaju.

Črnagora.

Črnagora je razorožena, toda mirovna pogajanja se ne morejo začeti, ker nima niti prince Mirko, niti oni trije člani vlade, ki so ostali v Podgorici, pooblastila za pogajanja. Zviti kralj Nikolaj je bil s svojim begom prezvit in je svoji deželi le škodil, sebi pa nič koristil. Sedaj mora živeti v Lyonu kakor v prognanstvu. Tudi pred četverosporazumom se ne more oprati, kajti dokazano je, da ni general Kōves, ampak kralj Nikita zaprosil za mirovna pogajanja. Četverosporazum kralju Nikolaju ne dovoli, da bi se nastanil v katerem prestolnem mestu četverosporazuma, ne dovoli pa mu tudi, da bi se vrnil v Črnogoro.

Prince Mirko brez pooblastil.

Listi poročajo, da se mirovna pogajanja s Črnogoro, kjer vlada popolen mir, še niso pričela. Niti prince Mirko, niti doma ostali trije ministri, s katerimi se naše armadno poveljstvo sicer prav dobro razume, se ne morejo izkazati s pooblastili, da so upravičeni pričeti mirovna pogajanja z Avstrijo.

Kralj Nikolaj bolan.

Barcelonski dopisnik lista „Az Est“ poroča, da je v Lyonu izvedel iz okolice črnogorskega kralja, da je kralj Nikolaj bolan in zelo pobit. Kraljeva družina je prinesla seboj le najpotrebnejša oblačila.

Črnogorski princ Danilo zapustil Lyon.

Črnogorski princ Danilo s svojo ženo je zapustil Lyon. Odpotovala sta v svojo vilo „Arithusa“ na rju Martin, ki še leži na francoskih tleh blizu italijanske meje.

Rusko bojišče.

Na ruskem bojišču se vrše le manjši boji posameznih patrulj in prednjih straž. Pri Tarnopolu se je vršila dne 7. febr. malo večja praska. Ob besarski meji vlada mir. Sovražnik je v brezuspešnih napadih na fronto pri Černovicah trpel prehuđe izgube, zato sedaj miruje.

Ruski napadi pri Tarnopolu odbiti.

Uradno se poroča: Ker se je vreme nekoliko zjasnilo, je vladalo dne 7. febr. na celi severno-izhodni bojni črti živahnejše topovsko delovanje. Severno-zahodno od Tarnopola so opetovano napadli Rusi v noči od 7. na 8. febr. eno naših prednjih pehotnih postojank. Posrečilo se jim je udreti mimogrede v njo, toda bili so po kratkem času zopet vrženi vun.

Novi ruski ministrski predsednik.

Novi ruski ministrski predsednik Stürmer je baje starokopitnež v nazorih kakor njegov prednik Goremykin. Samostojnost ljudstva mu ne ugaja, za to bo tudi poslansko zbornico (dumo) sklical šele kolikor mogoče pozno. Pravijo, da začetkom marca. — Stürmer se je izjavil, da Rusija ne bo sklenila posebej miru, ampak nadaljevala vojsko do skrajnosti. Tako je nekdanj govornik tudi kralj Nikolaj na Črnigori.

Novejša poročila pravijo, da je ruska дума sklicana za dne 24. febr.

Slovenski „Orel“ piše iz ujetništva.

Lojze Mirnik, predsednik celjskega „Orla“, piše svojim starišem mesca decembra 1915 iz ruskega vojnega ujetništva:

Predragi! S hitrimi koraki bližajo se božični prazniki. Kakor prejšnja leta, tako bodele gotovo tudi letos okrasili božično drevesce in napravili v kotu nad mizo jaslice Božjemu Detetu. Zbirali se bodele, da idete k polnočnicam, ali pogrešali bodele nekaj, kar je bilo lani in prejšnja leta. (Treh ne bo v Vaši sredini, treh oseb bo najbrž manjkalo okoli Vaše tople peči. Ivan je bogve kje na fronti. Kaj pa France, ali si je že ozdravil nogo? Gotovo je že zopet na bojišču (revček, ne veš, da Tvojega Ti dragega brata, ki sta se tako prisrčno ljubila, krije že pol leta kamenje Doberdobske planote!), ali najdalje od Vas je pa Vaš nesrečni Lojze. Spominjajte se me v molitvah, ko bodo po vseh katoliških cerkvah peli duhovni „Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji!“ in prosite Boga, da bi tudi nam dal kmalu zaželeni mir, da se vsi zopet vidimo v naši ljubi domovini. Ob spominu na to sladko besedo mi v duhu prihajajo glasovi nekdanje znane pesmice „Bledi mesec, Tebi tožim...“ Mnogo, mnogo bi Vam imel pisati, ali... Jaz sem še vedno pri dotičnem grofu za vrtarja. Tukaj so še tudi: Ignac Roje (Lipovškov Nace), Šale iz Arjevsi in Ivan Kač iz Teharjev. A drugih znancev tukaj nimam. Prejel sem od Vas samo dve karti. Srčna hvala! Pišite mi mnogo, ker čakanje že nestrpnost.

Veselejše in srečnejše božične praznike, kakor bodo moji, in srečno novo leto želi Vam, kakor vsem mojim prijateljem, sorodnikom in znancem, posebno pa še Belejevim, Aročkovim in Kosovim in g. Naprudniku. Vas iskreno pozdravlja in v duhu poljublja iz daljine Rusije Vaš udani Lojze.

Slovenske žrtve za domovino.

— Franc Brenčič. Iz ptujske okolice nam piše: Tudi k Brenčičevim v Novivasi štev. 6 pri Ptujju je prišla tužna vest o smrti ljubega sina. G. stotnik piše očetu: „Ponosni ste pač lahko na svojega junaškega sina, ker ni bil samo moj najboljši in najvestnejši podčastnik, ampak tudi junak, čigar ime bo ostalo zmiraj na prvem mestu z zlatimi črkami zapisano v zgodovini našega polka in cele naše hrabre armade. Kar je storil velikega Brenčič, je dozdaj edino v našem bataljonu. Dvakrat je narednik Brenčič na dan najhujšega italijanskega napada v naskoku s svojo četo iztrgal Italijanom, našo najvažnejšo postojanko, on naprej, davši svojim vojakom sijajen zgled junaštva, smelosti in močate odločnosti. Težko ranjen, še je zmiraj opominjal svoje vojake na vestno izpolnjevanje svojih dolžnosti. Predal je dušo Bogu na svoj god, 3. dec. 1915, star 24 let. Pokopan je na mestnem pokopališču v Gorici. Njegov grob se mora svetlo lesketati izmed vrst njegovih padlih tovarišev. To bo skrb in dolžna hvala naše stotnije junaku F. Brenčiču. Njegovo ime pa bo v našem polku zmiraj slovelo kot svetel zgled.“

— Franc Janžekovič. Iz bojnega polja prihaja nam žalostna vest, da je na braniku domovine padel v 21. letu svojega življenja vrl načelnik ptujskega „Orla“, član Marijine družbe in vzor-mladenec Franc Janžekovič iz ptujske okolice. Mesca novembra 1914 je odšel na bojišče, bil do izbruha italijanske vojske v Srbiji, potem pa na laški fronti. Služil je pri našem domačem pešpolku kot desetnik in je bil vobče priljubljen. Prijatelji in tovariši mu ohranimo časten spomin, a njegovo smrt hočemo kruto maščevati.

— Blaž Krabonja. Od Sv. Tomaža a pri Ormožu se nam poroča: Junaške smrti za domovino je umrl mladi mož Blaž Krabonja, posestnik v Trnovcih. Odrinil je v službovanje kot črnovojnik dne 15. febr. 1915 k našemu pešpolku v Celje. Od tam je šel na severno bojišče in se tam hrabro boril, pa vendar ne dolgo. Že dne 22. junija 1915 mu je sovražna krogla pretrgala nit življenja. Dobil je kroglo v glavo in v par minutah je naš Blaž izdihnil svojo blago dušo. Njegovo truplo počiva na krvavih galiških tleh v vasi Glina pri Llovu. Rajni je bil mirnega in treznega značaja, priljubljen pri domačih, sorodnikih in prijateljih. Kdor je njegovo pošteno življenje poznal, vsak ga je ljubil in čislal, kajti bil je pošten delavec in izvrsten sodar. Zapuščal mlado ženo z dvema nedoraslimi otrokoma, starega očeta in mater. Bil je njen edini sin, ki bi jima bil na stara leta v pomoč. Ljubi Blaž, počivaj mirno v daljnem kraju in tuja zemlja naj Ti bo lahka!

— Jakob Kurbos. Od Sv. Urbana a pri Ptujju se poroča, da je na južnem bojišču padel za domovino blagi mladenec Jakob Kurbos iz Irsovec. Padli je bil od začetka vojske na bojišču v Galiciji, koder je bil ranjen od šrapnela v nogo. Poslali so ga na Dunaj v bolnišnico. Ko je ozdravel, je še obiskal svoje domače, potem pa je bil poslan zopet v Galicijo. Od tam je bil poklican na italijansko fronto, kjer ga je zadela sovražna krogla dne 25. sept. 1915. Bil je iako priljubljen fant. Bodi mu goriška zemljica lahka!

— Rafael Maček. Iz Kamnice se nam poroča: Umrl je v mariborski bolnišnici dne 4. februarja Rafael Maček vsled bolezni, ki si jo je nakopal na italijanskem bojišču. V najlepši mladosti, 22. letu, je umrl. Hrabro se je bojeval v Karpatih, v Galiciji in sedaj na italijanskem bojišču za dom in cesarja. Bodi mu zemljica lahka!

— Martin Mastnak. Piše se nam: Padel je na italijanskem bojišču junaške smrti dne 3. nov. 1915, zadet od laške granate, Martin Mastnak, doma iz St. Jurija ob juž. žel. V vojaško službo je stopil 21. junija 1915. Dne 16. julija je bil že pridelen k lovskemu bataljonu. Moral je odriniti iz Zalca na Rusko, od tam je večkrat pisal svojim domačim, da je še zdrav, čeravno večkrat padajo granate poleg njega. Bil je res priden in pošten mladenec, vse ga je rado imelo. Bil je podnačelnik „Orla“, izvrsten igralec na odru. Bil je tudi podpredsednik Bralnega društva. V Galiciji je bil tri mesece. Dne 28. oktobra je pisal še: Mimo svojega doma sem se vozil, pa ne da bi bil tu Vas, ljube domače, videl. Oh, ko bi Vi vedeli, kaj sem čutil, ko je začel vlak dirjati od Celja proti Laškemu! Z Bogom, prelubi stariši, brat in sestra! Prej še, ko so stariši dopisnice prejeli, mu je že sovražna polentarska granata pretrgala nit v etvju mladega življenja. Ravno je dopolnil 21. leto. Žrtvoval je svoje mlado življenje za domovino in cesarja. Naj bo mlademu Tinčeku tuja zemlja lahka!

— Anton Mikec. Iz Zavrča se nam piše: Med drugimi našimi hrabrimi bojevniki, ki so žrtvovali svoje življenje za našo milo domovino in našega vladarja, se tudi nahaja nam vsem priljubljen mladenec Anton Mikec, doma iz Turskega vrha. Padel je kot žrtev izdajalskega Laha ravno na svojega goda dan, dne 17. jan. Rajni je bil vnet Slovenec, izvrsten cerkveni pevec in goreč častilec Marijin. Kot ud Marijine družbe se ni nikoli sramoval nositi Marijine svetinje, katero je tudi imel pripeto na svojih junaških prsih, ko je odhajal k vojakom. Njegove zadnje besede ob slovesu so bile: „Ne bojim se nikogar, saj me bo varovala Marija, katere podoba imam tukaj na prsih.“ Mirno spavaj, Tonček dragi, v zemlji tuji mirno spi, Mariji v slavo pesmi pevaj, v nebesih gor nad zvezdami!

— Ignacij Pečnik in Rudolf Rojnik. Iz Polzele nam pišejo: V začetku januarja smo dobili žalostno vest, da je padel blagi mož in oče Ignac Pečnik. Bil je takoj ob začetku vojske poklican v vojake. Bil je dolgo časa na srbskem bojišču. Imel je hude ozeblane na nogah, da je bil dalje časa v bolnišnici, a nazadnje je dobil še legar, na katerem je skoraj podlegel. In ko je na veliko radost za silo okreval, poslali so ga, dasiravno še zelo slabega, nad izdajalskega polentarja, kjer je dne 6. jan. 1916, zadet od sovražnega šrapnela, takoj v trenutku izdihnil svojo blago dušo. Zapuščal žalujočo ženo in štiri male, ne preskrbljene otročice, katerih ni mogoče utolažiti, — kajti bil jim je res dober in skrben oče. Bodi mu tuja zemlja lahka! Ohranili ga bomo v blagem spominu. Žalujoci rodbini iskreno sožalje! — Kmalu na to pride druga tužna vest, da je zopet nemila smrt pograbila iz naše sredine dobrega mladenca Rudolfa Rojnika. Pod orožje je bil poklican dne 21. avg. 1914. Bil je dalje časa v hudih bojih v Karpatih, kjer se je zelo prehladil. Potem je še bil zadet in ranjen v roko, in ko je okreval, se je šel s polentarijem poskusiti, kjer ga je dne 28. jan. 1916 zadela izdajalska granata, da je takoj izdihnil svojo dušo. Bil je izvrsten čevljar, pošten in prijazen. Vsak, kdor ga je le poznal, ga je ljubil. Bil je še mlad, komaj v 22. letu svojega življenja, a že se je moral preseliti v boljše življenje, v veliko žalost svojih starišev, bratov in sester. Dragi Rudolf, spavaj mirno v tuji zemlji, dokler nas ne pokliče trobente glas in se vsi skupaj snidemo nad zvezdami!

— Ivan Polh. Iz Trnovcev pri Ptujju nam poročajo: Andrej Kleinšek piše z italijanske fronte, da je dne 21. jan. padel vrl bojevnik Ivan Polh — prebodel ga je v ročnem metezu italijanski bajonet. S Kleinšekom sta bila devet mesecev skupaj in sta si bila velika prijatelja. Govoril je do zadnjega. Č. g. vojni kurat mu je podelil pred smrtjo sveta tolažila. Prijatelju je nato podal roko in med groznimi bolečinami izdihnil svojo dušo. Kleinšek je čuval pri prijatelju, dokler ga niso položili v hladni grob. Počivaj sladko, slovenski junak!

— Janez Prosenjak iz Brestja. Iz Ptujja so nam piše: Janez Prosenjak je bil od početka ptujski Orel in je hrabro prenesel vse preganjanje, katero se je vsipalo na mlado četo. Hrabro se je ponesel tudi v vojski in venec zvestobe in vestnosti do države in cesarja že kinča njegov grob.

— Andrej Vrščič. Poddesetnik F. Ferčal nam piše dne 2. febr. z italijanskega bojišča: Andrej Vrščič, doma iz Čagone, župnije Sv. Anton v Slov. gor., je svojo srčno kri prelil za našo ljubo domovino ob soški fronti dne 30. oktobra 1915. Krepek in korajžen fant je stal na straži in sovražna granata je udarila v njegovo bližino in mu je prizadela toliko ran, da je v par urah mučeniške smrti zapustil v starosti 21 let to solzno dolino. Bodi mu soška zemljica lahka! Stariši dragi! Ne žalujte preveč za svojim edinim sinom, saj je daroval svoje mlado življenje za ljubo domovino. Poddesetnik Franc Ferčal in Jožef Ferčal, njegova sorodnika, doma iz Biša pri Sv. Boltenku v Slov. gor., ki sva tudi tukaj ob Soči v bojni črti, izrekava srčno sožalje za predragim bratrancem Andrejem.

Nova določila glede uporabe moke, kruha in žita.

Štajersko cesarsko namestništvo razglasi:
Nova ministrska naredba določa uporabo moke in žita sledeče:

Dosedaj je bilo določeno, da je smel kmet in poljski delavec uporabiti vsak dan 400 gramov žita, ali 320 gramov moke. Ta množina je pa sedaj znižana na 360 gramov žita ali 300 gramov moke. Toda ta nanovo določena množina moke in žita je veljavna le tedaj in za tako dolgo, dokler uporabljajo kmetje žito, katero so sami pridelali. Če pa komu zmanjka doma pridelanega žita in je navezan na krušne karte, mu gre na dan samo 200 gramov moke. Le za slučaj, če v resnici izvršuje težka dela, sme uporabiti dnevno 300 gramov moke.

Za mestno in drugo prebivalstvo, ki ne opravlja težkega dela, je določen 1 kilogram moke za dva tedna. Osebe, ki so na hrani v gostilnah, hotelih in ljudskih kuhinjah itd., ne bodo dobivale odslej naprej izkaznic za moko, ampak samo krušne karte, s katerimi si bodo smele kupiti samo kruha, ne pa moke. Toda povdarja se, da ta določba ne velja za delavce, ki opravljajo težka dela, te osebe imajo tudi tedaj pravico do nakupovanja moke, če nimajo hrane v gostilnah, ljudskih kuhinjah itd.

Ta sprememba glede uravnave uporabe moke in kruha je pa zahtevala umevno tudi spremembo krušnih kart. Ta določba je veljavna samo za od namestništva določene večje kraje, ne pa za kraje, kjer ni v bližini nobenega peka ali trgovine, kjer bi si mogle dotične osebe kupiti kruha. Določeni ste torej dve vrsti izkaznic ali krušnih kart in sicer za večje kraje posebna vrsta in za manjše kraje tudi posebna vrsta. Na krušni karti, namenjeni za večje kraje, je 36 odrezkov, ki se glase samo na dobavo kruha, in 20 odrezkov s pravico do nakupa moke in kruha. Namestništvo je določilo mesta, kraje in občine, za katere so veljavne te krušne karte in sicer na Sp. Štajerskem za: mesta Maribor, Celje, Ptuj; za kraje in občine Breg, Galferje pri Celju, za kraje Dol, Hraštink, Trbovlje, Loke, za trg Ljutomer, za mesto Ormož, za kraje Krčevina in Vičava pri Ptuj, za kraje Novavas, Ragoznica, Gornji in Spodnji Breg, Budina, za kraje Rogatec, Rogaška-Slatina, za trg Cmurek, za mesti Radgono in Brežice, za Muto, Šoštanj in Slovenjgradec.

Druga vrsta krušnih kart je pa veljavna za vse druge, zgoraj posebič ne označene občine, kraje in naselbine na Sp. Štajerskem. Ta vrsta krušnih kart je veljavna za moko in za kruh.

Za poljske delavce in druge delavce, ki opravljajo težka dela, in ki smejo uporabljati na dan 360 gramov žita ali 300 gramov moke, ki pa potrebne množine žita ne pridelajo sami, se ne bodo izdajale posebne izkaznice ali krušne karte. Desna polovica splošnih krušnih kart služi kot pridatek za težke delavce. Ti imajo torej pravico uporabljati na dan 300 gramov moke. Pravico do teh izkaznic ali krušnih kart imajo tudi kmetje, če morajo dejanski opravljati težka dela, ostali pa, ki ne opravljajo težkega dela, imajo samo pravico do splošne izkaznice ali krušne karte. Osebe, ki so na hrani v gostilnah, hotelih, v ljudskih kuhinjah itd., imajo pravico edino le do izkaznic, ki se glasijo na kruh, ne pa na moko.

Za sedaj se bodo izdajale izkaznice ali krušne karte, ki bodo veljavne za dva tedna, pozneje se bodo pa izdajale take, ki bodo veljave za štiri tedne. Dosedaj so se izdajale takozvane popolne in zmanjšane izkaznice ali krušne karte, odslej naprej bo to odpadlo. Vsaka oseba, ki ima pravico do izkaznice ali do krušne karte, jo bo tudi prejela v nezmanjšani meri. Kdor ima sam žito ali moko, ne bo dobival tako dolgo nobenih izkaznic ali krušnih kart, dokler se ne bo skrčila njegova zaloga na 5 kilogramov na vsako osebo. Za delavce za težka dela se smatra tiste osebe, ki opravljajo težka telesna, zlasti ponočna dela, in ki so navezani izključno na moko ali kruh. Tudi kmete, ki dejanski izvršujejo težka dela, se smatra za take delavce.

Politične oblasti so upravičene, da se smejo vsak čas prepričati o zalogah žita in moke v posameznih gospodarstvih. Določila glede dnevnih izkazov ostanejo veljavna še tudi nadalje. Bistveno poostre na bodo določila glede predpisov o krušnih kartah. Oblasti bodo postopale tozadevno zelo strogo. Odslej naprej bodo morali peki ter osebe, ki prodajajo kruh in moko, natančno dokazati in izkazati vsak drugi ponedeljek prodano množino kruha in moke in bodo morale oddati tozadevne izkaznice, oziroma odrezke. Peki in osebe, ki prodajajo kruh in moko, bi izgubili svojo tozadevno obrtno pravico, če bi se ne ravnali strogo po teh predpisih.

Končno se pripomni, da je oblast izdala novo krušno karto, glasečo se na 36 odrezkov za kruh in 20 odrezkov za kruh in moko iz vzroka, da se s tem omeli uporaba moke, kajti s 36 odrezki, veljavnimi za kruh, se ne more kupiti nobene množine moke, ampak samo dotična množina kruha.

Nova odredba, dasiravno odvzame kmečkemu prebivalstvu na dan pri uporabi 40 gramov žita ali 20 gramov moke, določa pravico, da se sme na deželi peči kruh doma, kar v mestu menda ne bo več dovoljeno, in da smejo osebe, ki razpolagajo z lastnimi

zalogami žita ali moke, in ki opravljajo težka dela, uporabljati na dan 300 gramov moke ali 360 gramov žita, tisti pa, ki so pri dobavi moke navezani na krušne karte in opravljajo le lahka dela, imajo pravico uporabiti na dan samo 200 gramov moke. Dobro torej je, da se naše kmečko in delavsko ljudstvo prav natanko pouči o tej odredbi, da bo napram oblasti in osebam, ki delijo krušne izkaznice, vedelo braniti svoje pravice. Glavno pravilo je: Kdor opravlja težka dela, sme uporabiti na dan 300 gramov moke — kdor pa se živi z lahkim delom ali taki, ki nič ne delajo, pa morajo biti zadovoljni z množino 200 gramov na dan.

Razne novice

† **Župnik Alojzij Kreft.** Smrt se noče posloviti od naše lavantinske duhovščine. Zopet je zahtevala novo žrtev v njenih vrstah. Pobrala je blagega moža, župnika na Ponikvi, č. g. Alojzija Krefta. Umrl je v nedeljo, dne 6. februarja, zvečer, njegov rojstni dan mu je bil smrtni dan, t. j. rojstni dan za nebo. Pokojnik je bil med ljudstvom in med duhovni. sobratji zaradi svojega odkritega, poštenega in plemenitega značaja zelo priljubljen. Bil je izborni cerkveni govornik, vnet dušni pastir in odkritosrčen, najdušen Slovenec. Za organizacije se je rad in veliko brigal. Ubogim je bil dober oče, žalostnim blag tolažnik, prijateljem zlat prijatelj. Vsakemu je rad pomagal, kjer in če je le mogel. Ni skrbel za posvetno imetje, ampak da je izpolnjeval Božjo zapoved in lajšal gorje bližnjemu, ki je bil v stiskah. Za to je šel iz tega sveta ubog na posvetnem premoženju, a bogat na dobrih delih, ki bodo sedaj pri božjem Sodniku našla večno plačilo. Blagemu možu pokoj in trajen spomin. Naj v miru počiva! — Rojen je bil dne 6. febr. 1845 v Negovi in v mašnika posvečen dne 21. julija 1870. Kot kaplan je služboval v Svečini od 18. avgusta 1870 do 17. aprila 1871, zatem v Braslovčah do 30. sept. 1877, v Vuzenici do 23. oktobra 1879. Dne 24. oktobra 1879 je postal provizor v Kalobju in dne 7. avgusta 1880 župnik istotam. V Kalobju je župnikoval celih 13 let do 1. dec. 1893, ko je bil imenovan za župnika na Ponikvi ob juž. žel. — Njegov pogreb se je vršil v sredo, dne 9. febr., ob 10. uri dopoldne.

* **Duhovniške vesti.** Č. g. Janko Munda, vpojen župnik pri Sv. Joštu, je bil dne 4. februarja v Graecu srečno operiran. Priporoča se v molitev. — Za provizorja v Fram pride č. g. Jožef Kavčič, dosedaj I. kaplan v St. Juriju ob juž. žel.

Hrvatski škof o katoliškem časopisju. Prevz. škof dr. J. Marčelič v Dubrovniku v Dalmaciji je pisal splitskemu „Dnevu“ pismo, v katerem pravi: „Koliko je zlasti za naš čas vredno katoliško časopisje, ni mogoče dovolj oceniti. Veliki Leon XIII. je rad blagoslovljal peresa katoliških časnikarjev; slavnega spomina Pij X. je doprinesel velike žrtve za katoliški tisk; pač vsem katoliškim škofom je na srcu zlasti katoliško časopisje. Zname so besede Pija X.: „Pomagajte širiti katoliški tisk: to danes katoliškemu ljudstvu več koristi, kakor zidanje cerkev.“ Ako vsa znamenja ne valjajo, se bo zopet vnel kulturni boj, ki bo vsekako najbolj zasekal v verske zadeve. Tedaj bo zopet velesila časopisja igrala veliko, da ne rečem glavno ulogo pri reševanju življenjskih vprašanj. To prav dobro vedo naši nasprotniki in se za svoj tisk vse bolj zavzemajo, kakor mnogi katolici. Za katoliški tisk se ne smemo zbatiti tudi največjih žrtev, a katoliški časnikarji morajo biti pripravljeni na krvave žrtve; oni so moderni mučeniki. — Vsemogočni naj blagoslovi Vaše delo in naj ga venča z najlepšim uspehom!“

Zahvala vrhovnega poveljnika jugozahodne fronte. Nadvojvoda Evgen se je kot vrhovni poveljnik jugozahodne fronte v lastnoročnem pismu toplo zahvalil brezprimerni hrabrosti Štajercev na bojišču in požrtvovalnosti prebivalstva naše dežele ki je ostalo doma. Zahvala nadvojvode Evgena se razgasi po celi deželi.

* **Cesar obdaroval priprostega pesnika Slov. goric.** Matija Belec, posestnik pri Sv. Bolfenku v Slov. goricah, ima dobro pesniško žilico. Izdal je že celo vrsto domoljubnih pesmi, katere je poslal kabineti pisarni Nj. Veliki. cesarja. Vrhovni cesarjev komornik je poslal po cesarski namestnji Belec cesarjevo zahvalo za predložene pesmi in darilo 30 K.

Pohvala naših vojakov in duhovnikov. V „Vzajemnosti“ piše g. dekan Baloh, ki pastiruje v zaledju soške fronte, o štajerskih vojaki: „Naj tukaj štajerskim sobratom povem odkrito, da njihovi možje in fantje prekašajo — Kranjce. Koliko jih je bilo, ki so pred tremi tedni bili pri spovedi in nekateri so celo prosili za vsakdanje sveto obhajilo! In naši domači? Molčimo!“

Odlikovan obmejni Slovenec. Pionir Anton Koren, čevljar na Poličkem Vrhu pri Jarenini, je bil radi izrednih junaških činov povišan za narednika,

ter odlikovan z veliko srebrno hrabrostno kolajno. Koren je s posebno drznostjo pripravil napad na del italijanske postojanke pri Oslavju, tako da je bil radi tega od poveljnikov še posebej pohvaljen. Odlikovanec je zaveden Slovenec.

* **Županskim uradom.** Občine, katerih župani so bili odbrani vojakom, so skoro povsod vložile prošnje za oprostitev županov. Za slučaj, da ne bodo oproščeni, se bo vodstvo občin, kjer še je občinski odbor sklepčen, poverilo prvemu občinskemu svetovalcu, ki ni odbran v vojaško službo. Ako bi vsled novih vpoklicev postal odbor nesklepčen, ali ako bi že do sedaj nesklepčen odbor izgubil župana, oziroma svetovalce, naj se ti odbori sedaj predlagajo okrajnemu glavarstvu moža iz svoje sredine in občine, ki bi bil sposoben za vodstvo in ki ni podvržen vojaški dolžnosti.

* **Prerokba starega moža.** „Dolenjske Novice“ prinašajo: Prišel je v naše uredništvo 70letni mož in nam pripovedoval o svojem očetju, ki je dočkal res visoko starost 90 let. Oče mu je nekoč pravil, ko je bilo zbranih več vaščanov v nedeljo popoldne pri sedevih ter so se pogovarjali tudi o prihodnjih časih, kakor je to sploh že navašna pri starih možakarjih: „Ti, France, pomni dobro! Sedaj si šele dobrih šest let star in ti boš še lahko dočkal leto 1916. Takrat bo gorje na celem svetu! Ves svet bo narobe! Zima bo poletje in poletje bo zima. Po zimi bodo cvetele rastline in drevesa, a poletje bo kazalo sneg in led. Ljudje bodo brez pameti in brez Boga, polno togote, jeze in sovraštva, kajti človek bo hujši od divje živali. Narodi se bodo vojskovali in brat bo brata moril. Železne kače se bodo zvijale po zemlji in v vodi bodo plavale strašne pošasti. V zraku pa bodo letale grozne tice, ki bodo žrle ljudi in živali. Kri bo tekla v potokih in rekah, ki bodo napojila zemljo z boleznimi in vsakovrstnimi nadlogami. Draginja in lakota bojeta kraljici celega sveta. Lakota bo tako grozna, da bodo umirali ljudje, kar bo najhujše v prvi polovici leta 1917. Kdor bo prestal pol leta 1917, bode dočkal še lepše čase, kajti v jeseni leta 1917 bode zemlja dala zopet svoj sad in bode vsako prihodnje leto boljše. In ti dobri časi bodo trajali samo le 30 let.“ — Več mu oče o tem ni povedal. A spominja se naš stari pripovedovalec, da je vedno hudomušni in neverjetni kovač Jože, ki je tudi takrat štel blizu 80 let, vzel svojo pipco iz ust in dejal: „Veš, France, kaj bo potem? Tobaka bo zmanjkalo in potem bo pa sodni dan!“

* **„Slovenski Gospodar“ pride na italijansko fronto že v nedeljo.** Naš prijatelj in zvesti sotrudi lovca Fr. Bečan nam piše z italijanske fronte: „Naznanjam Vam, da dobivam „Slovenskega Gospodarja“, katerega mi je naročila moja sestra, vedno v redu in sicer ga dobim vsako nedeljo dopoldne. Prej, dokler nisem bil naročen na ta list, je minilo več nedelj, da nisem niti vedel, da je Gospodar dan, sedaj pa, odkar dobivam ta priljubljeni list, se mi zdi nedelja čisto drugačen dan, kot drugi dnevi v tednu in sicer se mi dozdeva bolj sijajnejši, veselejši in praznični dan. Časnik roma od rok do rok po celi stolnici; vsi ga z veseljem čitamo. Stariši, žene, sestre, strici, tete in prijatelji: naročite svojim, ki so na bojišču „Slovenskega Gospodarja!“ Pozdrave!“

* **Dvanajst Slovencev-ujetnikov piše iz Rusije.** Dobili smo iz Rusije dopisnico sledeče vsebine: Pristrane pozdrave vsem čitateljem in prijateljem Vasega cenjenega lista iz daljne Rusije od ujetih slovenskih fantov 87. in 26. polka: Josip Gregorič, Mala Nedelja; Alojzij Močnik, Ithova, Sv. Benedikt; M. Matjašič, Hlaponci; Franc Pivec, Sv. Jurij na Gorškem; Franc Gergovič, Vrhnika pri Ljubljani; Martin Vidovič, Zetale; Josip Svent, Velenje; Jurij Furtek, Zlatoliče; Mihael Golob, Dobrna pri Celju; Rudolf Cigula od Sv. Lovrenca v Slov. gor.; Lovrene Megla iz Polenšaka.

* **Po 18 mesecih prvič pisal.** Vrl mladenič, Mihael Radanovič, doma iz Kapel pri Brežicah, ki je odšel takoj po izbruhu vojske na severno bojišče, se je oglašil iz ruskega ujetništva. Domači niso dobili od njega od začetka vojske do sedaj nikakega poročila, vse povpraševanje je bilo zastoj. Tudi uradno je bil že proglašen za mrtvega. Pred kratkim pa je prišlo poročilo od njega, prvo po 18 mesecih. Dal Bog, da vstane na tak način še marsikateri slovenski mladenič in mož od mrtvih!

* **Mrtvi se oglašajo.** Iz ruskega ujetništva so je po 14mesečnem molčanju oglašil Jožef Reich, 23-letni sin grobokopa in posestnika Alojzija Reicha v St. Ilju v Slov. gor. Dopisnica, ki so jo dobili stariši pred kratkim, je bila pisana dne 18. nov. 1915 v kraju Kočent v Turkestanu v Azijski Rusiji. Veseje starišev in sester, da še sin, ki so ga imeli že za mrtvega, živi, je bilo izredno veliko. — Po enoletnem pogrešanju se je oglašil iz ruskega ujetništva domobranec Ivan Bernardi, doma v Maliji pri Portorose v Istri. Pisal ni od meseca februarja 1915, ko je došlo zadnje pismo po aeroplanu. Nahajal se je v Przemyslu. Veselje domačih je sedaj čez vse veliko. Iz Rajhenburga: Dne 4. februarja je prejela gospa Fani Presker pismo od svojega sina Albina. v katerem poroča, da se nahaja zdrav v ruskem ujetništvu. Pogrešal se je kar od začetka vojske, nad 18 mesecev. Nihče ni več pričakoval, da bi bil še med živimi. Je pač velika tolažba za mnoge, ki že dolgo v gegotovitosti pogrešajo svoje domače izginete bojovnike.

* **Pogrešajo se:** Poddesetnik Franc Složan, c. kr. črnovojniški baon štev. 152, 3. stotnija, 1. vod.

Kdor kaj ve o njem, naj blagohotno sporoči očetu: Jakabu Slokan, posestnik v Radomerščaku pri Ljutomeru. Govori se, da je baje padel na italijanskem bojišču. — Desetnik Rudolf Bepce, pešpolk št. 87, 4. maršstotnija, vojna pošta št. 201. Zadnje poročilo od njega je z dne 28. avgusta 1914 in od tistega časa ni nobenega glasu več. Obvestila naj se blagovoljno pošljejo na: Blaža Žirovnik, četovodja, 4. trdnjavski topničarski polk, 1. poljska stotnija, mornariška vojna pošta Pola. — Terezija Velušček, p. Lucinico (Primorsko). Pogreša se že od začetka vojne. Odgovor bratu Ivanu Skubin, poljska bolnišnica št. 1, vojna pošta št. 606 (Pörschach a. See.) — Kadet v rezervi Evald Ullrich od 4. poljskega baona, 87. pešpolka, vojna pošta št. 34, bil do konca julija v Tuzli v Bosni. Nato je prišel baon z nadporočnikom baronom Holtz na soška fronto. Od nočnega napada z dne 25. julija se Ullrich pogreša. O njegovi usodi ni nobenega glasu. Tovariše se prosi, da naj poročajo, če vedo o njegovi usodi. Stariši vojakov tega oddelka naj povprašajo pri svojcih. Odgovor našemu rojaku Ivanu Ullrich, učitelj, Krems ob Donavi, Nižje-Avstrijsko. — Bajt Anton iz Smasti pri Kobaridu išče svojega brata. Naslov: B. A., St. Anna-Spital, Gnipl pri Solnogradu.

* **Kave primanjkuje.** Kakor izvemo iz zanesljivega vira, je nastalo v Avstriji veliko pomanjkanje kave. Cene se bodo dvignile za 1 do 2 K pri 1 kg.

* **Orjaškega soma,** težkega 48 kg in dolgega 2 metra, so potegnili dne 7. febr. iz Drave pri Ptuj. Riba je najbrže prišla iz Donave.

* **Maribor.** Kadet Henrik Tribnik od težke havbie-baterije je dobil za svojo hrabrost pred sovražnikom srebrno kolajno II. vrste. Odlikovanec, kateri je mariborsko gimnazijo leta 1914 z odliko dovršil, je od 15. avgusta 1915 neoprenehoma na jugo-zapadnem bojišču.

* **St. Jakob v Slov. gor.** Naš župan g. Matija Peklar je daroval za mariborsko Dijaško kuhinjo 10 K in za uboge vojake 10 K.

* **Jarenina.** Občini Polička vas in Jarenina dobila tudi večje število ruskih vojnih ujetnikov za poljedelske delavce. Na Poličko vas jih pride 40 in v Jarenino 50 mož.

* **Sv. Jurij v Slov. gor.** Karol Wella, sin veleposestnika in okrajnega načelnika v Ziteah, piše svoji materi za god, da je še zdrav, čeravno je že 5 mesecev na fronti.

Kumen pri M. D. v Pušavi. Dne 2. februarja je tukaj umrl vrl narodnjak, veleposestnik Jože Korman st. p. d. Pergauer, star 76 let. Rajni je bil zvest naš pristaš, ki se je vedno z veseljem udeleževal vseh volitev in narodnih prireditev. Bil je tudi ljubeznjiv sosed in velik dobrotnik revežev. Cela okolica ga je spoštovala kot svojega očeta. Sovražnika menda sploh ni poznal. Pogreb je bil soboto dopoldne ob 10. uri. Svetila blagemu in zavednemu slovenskemu možu večna luč!

* **Kapela.** Bralno društvo je imelo dne 30. jan. občni zbor. Da poročilo o društvenem delovanju lanskega leta ni bilo ugodno, so zakrile časovne razmere. Nekateri odborniki in člani na bojišču, okoli društvene sobe je bilo nastanjeno vojaštvo, shodi so prepovedani, za gledališke igre ni primerne prostora. Denarnega prometa je bilo 270 K. Knjižnici je priraslo 110 števk, tako da ima sedaj 825 knjig, in precej tudi hrvaških. Prebranih je bilo 300 knjig razven časnikov. V odbor so bili izvoljeni: L. Divjak, sedaj v ruskem ujetništvu, kot predsednik; J. Lončarič, podpredsednik; K. Pertl, tajnik; M. Meško, blagajnik; M. Knez, knjižničar. Upamo, da po teh viharjih časih nastopijo boljši tudi za društvo.

* **Veržej.** Dne 5. svečana je po kratki bolezni umrla tukaj splošno znana in čislana tržanka, restavracijska in trgovka Julika Seršen. Pokojnica je bila trikrat omožena: prvič s Klemenčičem, drugič z Rožmanom in tretjič z Alojzijem Seršen. Po svoji izvežbanosti v trgovskem in gostilniškem obrtu ter vzorni skrbnosti si je s svojimi moči pridobila lepoto in metje. Veliko je darovala za cerkvene potrebe in za samostan v Veržej, do revežev in bolnikov je bila radodarna in usmiljena. Bog ji bodi plačnik! Njen soprog Alojzij Seršen je vojni ujetnik v azijski Rusiji, njen edini sin Anton Klemenčič je pa na vojni v Srbiji. Pogreba se je udeležila množica občinstva in tudi č. gg. duhovniki in kleriki salezijanci. V slovo ji je govoril ob grobu domači č. g. župnik. Naj počiva v miru!

* **Sv. Tomaž pri Ormožu.** Gospod J. N. Kegl, trgovec pri Sv. Tomažu pri Ormožu, prodaja od sedaj zanaprej v svoji trgovini „Slovenskega Gospod.“ in „Stražo.“

* **Ziče.** Z italijanskega bojišča ob Soči se nam piše dne 25. jan.: Danes je bil odlikovan naš priljubljeni tovariš Janko Grosek, četovodja, rodom iz Zič pri Konjicah, za hrabro obnašanje pred sovražnikom z bronasto hrabrostno svetinjo. Upamo, da dobi kmalu tudi srebrno. Polentarija držimo še vedno tam, koder je bil spodetka. Pozdrav vsem slovenskim Stajercem! Bogomil Cuhvalec.

* **Dobrna pri Celju.** Naša kmetijska podružnica ima v nedeljo, dne 20. svečana, popoldne ob 3. uri, v hotelu „Union“ svoj občni zbor. Govorita gg.

Jelovšek in Goričan. Pridite in pristopite v obilnem številu.

* **Teharje pri Celju.** V štev. 4 „Slovenskega Gospodarja“ z dne 27. jan. t. l. smo poročali, da je bilo posestnici Peternel v Lipi ukradenih 35 kokoši in 10 meterskih stotov sena ter da je tatvine osumljen Franc Koštomaj, doma iz teharske župnije. Pripomnimo, da z imehovano tatvino ni v nobeni zvezi Franc Koštomaj, posestnik v Lipi, občina Teharje.

* **Celje.** Vsled bolezni, oziroma vsled ran, zadobljenih na bojišču, so umrle v tukajšnjih vojaških bolnišnicah sledeče vojaške osebe: Pešec Ljudovik Spindelhofer in pešec 87. pp. Jurij Sirc. Pokopana sta bila na tukajšnjem mestnem pokopališču.

* **Vransko.** Katoliško izobraževalno društvo ima svoj letni občni zbor v nedeljo, dne 13. febr., popoldne po večernicah, v bralni sobi. K obilni udeležbi vabi odbor.

* **Gomilsko.** Za hrabre čine pred sovražnikom je bil odlikovan četovodja 27. pešpolka Ivan Muhovic, oženjeni mlinar v Grajski vasi, s srebrno svetinjo I. vrste. Muhovic piše o tem svoji teti -n dostavlja: „Tudi mi Slovenci, porazdeljeni med Nemce, stojimo vsak trdno na svojih mestih.“

* **Rajhenburg.** Dne 11. febr. je praznik prikazovanja brezmadežne Device Marije. Ta dan se obhaja spomin onega dneva, ko se je v Lurdu prvič prikazala Bernardki Marija. Ker je nova cerkev v Rajhenburgu posvečena Lurški Mariji, se bo od slej naprej vsako leto slovesno obhajala v Rajhenburgu „Lurška nedelja.“ Letos pade ta slovesnost na 6. nedeljo po sv. Treh Kraljih, t. j. na dan 13. febr. Verniki od blizu in daleč, zatecite se ta dan zopet k Lurški Devici v Rajhenburgu in jo zaprosite pomoči v teh stiskepolnih časih!

* **Dol pri Hrastrniku.** Iz dolske župnije se vojskuje mnogo mož in mladeničev za domovino. Naše katoliško izobraževalno društvo pogreša že 11 članov-vojakov, kateri so pa dozidaj še vsi živi in zdravi. Bog daj še vnaprej vsem članom društva srečo, da se zdravi vrnejo.

Zemljevid Albanije.

Na karti Albanije, ki jo tukaj podajemo našim bralcem, bodo ti lahko zasledovali dogodke, ki so se dogodili in se bodo v bližnji bodočnosti zgodili na tem važnem delu svetovnega bojišča. Na severu je ob jezeru istega imena mesto Skadar (Skutari), kjer je prej gospodoval črnogorski kralj Nikita, kojega kra-

jestvo meji na Albanijo. Sedaj smo Avstrijci gospodarji v Skadru. Proti jugu od Skadra so ti kraji v naši oblasti: Sv. Ivan Meduanski (S. Giovanni di Medua) in Lješ (Alessio) in še bolj proti jugu Kruja. Naše čete so že tudi prekorale reko Ishmij (Izmi) in se bližajo obmorskemu mestu Drač (Durazzo). Vzdno globlje v osrednjo Albanijo in proti morju tudi prodirajo Bolgari, ki po nekaterih poročilih že imajo v

svoji oblasti mesti Elbassan in Berat. Na desni zapazijo bralci debelo zarisan črto, ki pomeni mejo med Albanijo in Macedonijo, ki je po drugi balkanski vojni leta 1913 prišla v srbske roke, pa so si jo v tej vojski izvojevali Bolgari. Na jugu meji Albanija na Grško. Ob Jadranskem morju (Adriatisches Meer) leži južno od Drača glavno oporišče Lahov v Albaniji, mesto Valona ob morskem zalivu z istim imenom. V tem zalivu leži otok Sazena, odkoder so, kakor vidijo bralci iz poročila o napadu naših letalcev na Valono, Italijani brezuspešno streljali na naša letala. Nasproti Valoni je italijanska obala, od albanskega ozemlja ločena po takozvani Otrantski morski ožini. Zračno razdalje med albanskim ozemljem in najbližjo točko italijanskega ozemlja znaša kakšnih 100 km.

Zadnja poročila došla v četrtek, 10. februarja.

Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Dunaj, 9. februarja.

Uradno se razglša:

Rusko bojišče.

Nobenih posebnih dogodkov.

Italijansko bojišče.

Nobenih posebnih dogodkov.

Črnogorsko-albansko bojišče.

Prednje čete v Albaniji se borečih c. i. kr. vojnih sil so prekorale reko Ishmij in so zasedle kraj Preza in višine severozahodno od tega kraja. Sovražnik, ki sestoji iz ostankov srbske armade, italijanskih oddelkov in plačanih pristašev Esad-paše, se ni spustil v boj in se je umaknil proti jugu in jugoizhodu. Le pri zavzetju kralja Valiaš (8 km severozahodno od Tirane) je prišlo do kratkega boja, v katerem je bil sovražnik premagan.

Naš letalec so v zadnjem času opetovano in uspešno obmetavali z bombami taborišče čet pri Draču in v pristanišču zasedlane italijanske parnike.

V Črnigori je položaj nespremenjen miren. Razoroženje je končano. Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Hofler, podmaršal.

Boji v Adriji.

Iz Pariza se dne 9. febr. uradno poroča:

Na večer dne 8. febr. so treli skupaj dve angleški križarki in francoski torpedni čoln, ki so krili odvoz srbske armade, v Adriji s štirimi sovražnimi (avstrijskimi) torpednimi rušilci. Torpedni rušilci, katere se je takoj obstreljevalo, so zbežali v Kotor. Drugo jutro ste bili omenjeni križarki pred Dračem znova po sovražnem podmorskem čolnu napadeni. Podmorski čoln je skušal angleško križarko potopiti. Torpedni naboj pa je zgrešil svoj cilj in podmorski čoln, ker je bil zasledovan, ni mogel več napada obnoviti.

* **Cenjenim naročnikom!** Kdor še ni plačal „Slovenskega Gospodarja“ do konca leta 1915, naj to storit takoj, ker prihodnje tedne bomo list vsakemu ustavili, kdor ga ne plača naprej. Papirja je namreč malo in je tudi grozno drag, zato pa tudi list moremo pošiljati le takim naročnikom, ki ga plačajo naprej. Še enkrat uljudno prosimo, da cenjeni naročniki pri pošiljanju denarja napišejo na položnico ali na nakaznico, ali so stari ali novi naročniki in naj zraven pristavijo tisto številko, ki jo najdejo na ovitku. Potem ne bo pomot. Ako se je kje pri pošiljanju lista kaka pomota, naj se nam to takoj naznani po dopisnici, da se pomota zdaj odpravi.

Listnica uredništva.

Raztez: Obrnite se na okrajno glavarstvo. Župani pač nikakor nimajo pravice, da bi poklicali črnovojnike iz vojaške službe. Vse hudo vanje nad župani je čisto zaman. Če prinesemo Vaš poziv, nas zaplenijo. — Župan iz Slov. gorice: Postopanje dotičnega mladega narednika pri naboru 1. febr. smo opisali, a smo bili zaplenjeni. — Pesnikom s fronte: Žal, da pesmi ne moremo prebčevati, ker nam manjka prostora. — Sv. Jurij ob juž. žel: Sejmi se bodo zopet otvorili ko se oblast prepriča, da ni več slinevke v okraju. Sicer pa se lahko občine v tej zadevi s posebno prošnjo obrnejo na okrajno glavarstvo.

„Cvetje iz vrtov sv. Frančiška.“ Ta mesečnik kot glasilo III. reda sv. Frančiška izhaja sedaj v Kamniku in sicer tako redno kakor poprej v Gorici. Celoletna naročnina znaša 2 K.

* Starih števil „Slovenskega Gospodarja“ ni več. List se od tedna do tedna razproda. Zato je popolnoma brezuspešno, pisati po prejšnje številke, ker jih upravnštvo nikomur ne more priposlati.

* P. n. gg. dušnim pastirjem se uljudno nanjaja, da tiskarna sv. Cirila žal nima več nobenih svetinj na razpolago. Kovina je zasežena in se svetinje več ne izdelujejo.

Za „Slovensko Stražo.“ Mohorjani v Slivnici pri Mariboru so darovali za „Slovensko Stražo“ K 30.— in za Dijaško kuhinjo v Mariboru K 30.—. Hvala!

* Prihodnja petkova „Straža“ prinese obširni seznam padlih, ranjenih in ujetih naših domačih volkov.

O pogrešanih 87. pešp. daje pojasnila: vojni kurat Kranjc pešp. 87.; vojna pošta 73.

Naročevanje samo pondeljke „Straže“. Kdor hoče imeti „Stražo“ samo v pondeljek, si isto kakor dozdaj lahko naroči posebej. Za naročanje pondeljke „Straže“ se naj rabi položnice „Našega Doma“, katere smo priložili pred kratkim in ki so veljavne samo za pondeljko „Stražo“. Kdor nima te položnice, naj pošlje denar po poštni nakaznici na naslov: dep ravništvo Pondeljke „Straže“ v Mariboru. Ob strani naj napiše, ali je nov ali star naročnik, da ne bo pomot. Sama Pondeljka „Straža“ stane za celo leto K 3'20; za pol leta K 1'60; za četrt leta 90 vin.

* Lysoform. Opozorjamo čitatelje na današnji inšert — Lysoform je najboljši in najcenejši razkuževalni predstoj.

* Govori se, da je za nakup varnih in priročnih sredstev s zajamčenimi dobitki (do 630.000 K) sedaj že radi tega najugodnejši čas, ker dobi vsak naročnik v srečnem slučaju 4000 frankov popolnoma zastoj. — Opozorjamo na današnji tozadevni glas „Srečkovnega zastopstva“ v Ljubljani.

* „Za domovino Avstrijo!“ je naslov dvoglasni domovinski pesmi, ki jo je na besede V. Poljančeve vglasbil ter za spremljevanje harmonija ali klavirja priredil šolski ravnatelj A. Kosi v Središču. Jedrnata, s domoljubnim duhom napojena skladbica odgovarja popolnoma patriotičnemu čustvovanju pesnikovemu. Spremljevanje je lahko, a vendar modernejše, pesem pa primerna za petje v šoli, v izobraževalnih društvih, pa tudi doma, zato jo ljubiteljem lepega petja radi priporočamo in to tem bolj, ker je čisti dobiček namenjen avstrijskemu Rudečemu križu. Dobi se pri skladatelju v Središču. Cena delcu je 40 vin s poštno vred (v znamkah).

Lotarijske številke.

Gradec, dne 1. februarja 1916: 26 76 49 19 32
Ljub., dne 5. februarja 1916: 19 88 25 47 79

Za pastirja se išče fant s 14 leti. Doško Simon, Kamnica pri Mariboru, št. 105. 81

Pridnega fanta, kateri ima veselje do kovaške oorti, sprejme takoj Matej Bregant v Orehovesi p. Slivnici pri Mariboru 82

Lepo posestvo je na prodaj na Tezni št. 41 pri Mariboru. 83

Krojaškega učenca, ki se je že delj časa učil ali pa na novo takoj sprejme Ivan Partlč, Studenci pri Mariboru. 85

Mizariki učenec se vzame v uk pod zelo lahki pogoji mizariki mojster, Jurij Kobale v Slov. Bistrici. 86

Prodajam ali tudi zamenjam prenovljeno enonadstržno hišo za trgovino z mešanim blagom z vso opremo in nekaj zemljišča na Sp. Stajerskem. Letni promet nad 100.000 K je zagotovljen. Plačilni pogoji so zelo ugodni. Naslov pod: „Redkost 87“ na upravnštvo lista. 88

Prodajalka, dobro izurjena v manufakturni, specerijski in železni stroki ter vešča slov. in nemškega jezika v govoru in pisavi želi mesta. Cenj. ponudbe prosim na upravo pod „dobra moč“. 88

Učenca sprejme takoj Franjo Duchek svečar, Maribor Viktringhofgasse. 90

Izgubljeno!

1 uban ali učenec zlat s 3 kamenci je bil izgubljen na cesti od gostilne Nekrep, S. Sv. Kunigunda do Maribora. Pošten najditelj se prosi, da istega odda proti dobremu plačilu uredništvu tega lista. Pred nakupom se svari. 75

Zanesljiv hišnik oziroma hišinja se sprejme v dobro hišo v Mariboru. Ponudbe na upravnštvo lista pod „Hišnik, A. 8. šte. 76“.

Služba mrzmarja in organista pri Sv. Nikolaju v Polji p. Podčetrtjek je zaradi odhoda prejšnjega v vojsko ra. pisana. Za plače je: prosto stanovanje, nekaj posestva, dvojna žitna in vinska zbirna in še v denarju, vsega skupaj 700 do 800 kron, če je pa samo mežnar, do bi samo polovico plačila. Naj se zgleda pri župnem uradu ali osebo ali pismono s dobrimi spričevali. Nastopi lahko takoj. 89

Vsi oni, kateri so naročili novi cenik ali vzorce za spomlad pri tvrdki R. Stermecki Celje, Stajersko, naj blagovolijo potrpeti do začetka marca, ker se je letos zgotovitev istih zaradi „manjkanja“ osovja in surovina nekaj za kasnila. 70

Učenec iz poštene hiše, kateri zna dobro računati in pisati kakor tudi nekaj nemški, se takoj sprejme, ali pa s prvim marcem v trgovini mešanega blaga Franc Korošec, Gorjani Radgona. 71

Hiša s posestvom, 5 sob, kuhinja, kleti, velik vrt, njiva, travnik, sadno drevje v prijaznem trgu ob glavni cesti, 5 minut od železniške postaje na Spodnjem Stajerskem. Naslov se izve v upravnštvo Slov. Gospodarja pod „Hiša št. 72“.

Kupi se dobro ohranjen harmonij. Cenjene ponudbe z natančnimi podatki naj se blagovolijo poslati na naslov: Ciril Veničnik, organist, St. Andraž p. Velenje. 73

Učenca, pridnega, poštenega starišev sprejme v svojo trgovino Antona Kobi, Opotnica. 74

Lepa in skromna hiša ob državni cesti „Prst-Dunaj“ zidana, z opeko krita, studenec in lep vrt, rodovitna in solčna njiva in travnik, s sadnim drevjem (več or. ov), pripravnost za rokodelca, tiska ali pensionista, se prodaja za 18.000 kron. Rabi se le do 6000 K ostalo lahko ostane. Hiša je v prometnem kraju, pet minut od farne cerkve; do ene železniške postaje 20 minut do druge pol ure. Pismena vprašanja pod „Državna cesta“ pod št. 689. na upravnštvo. 75

Zidarji

za stalno in zimsko delo se sprejmejo za vojaške stavbe v Ljubljani. Sprejmejo se tudi

tesarji

za stalno delo. Za potovanje so potrebni uradni in potni listi. Stavbenik Julij T. ser, Maribor, Mellinghof. — Kupi se tudi vsaka množina stavebnega vezanega lesa po najboljši cenab 680

Dekle, katera si želi služiti na delu za vsako delo, stara od 14. do 16. Ponudbe naj se pošljejo na Marijo Zaletnik Zitaace pri Sv. Jurju v Slov. goricah. 69

Cepljene trte.

Namnanjam posestnikom vinogradov, da imam na prodaj enoletne cepljene trte fine kakovosti na podlagi Rip Portalis. Cena je 1. vrste 100 komadov 8 kron Vrate: Laški rišling, žlahtina bela in rdeča, šipon, beli ranfol in trnata. Oglasi se je pismono ali ustmeno pri Francu Murliču, posest. trtnar in župan v Senčaku, pošta Juršinci pri Ptuj. 62

Krojaški učenec se sprejme takoj, tudi tak ki se je prej kje drugod učil, pri g. Cvetliha Franc, krojaški mojster, Maribor Tegethoffstrasse št. 28. 52

Seučnik pri Sv. Petru proda zaradi pretesnega prostora par lepih mladih volov. 64

Les od žlahtnega kestanja kupuje po najvišjih cenah Lovro Korošec, Maribor, Reiserjeva ulica št. 28.

Kontoristinja (začetnica) amožna stenografija, strjepisja, obeh de. selnih jezikov, želi primerne službe. Naslov pri upravnštvo pod št. 88.

Kapiti želim hiše (s malim zemljiščem) za trgovino v sposobnem kraju. Ponudbe spojasnilom, cena, itd. blagovolijo se poslati na upravnštvo Slov. Gospodarja pod „Hiša na trgovca št. 48.“

Trgovina ali gostilna v spodnjem kraju, najrajši za hrvaško mejo želi kapiti Ivan Krošelj, trgovec Lilliesberg pri Velenju. štaj. 44

Kupim posestvo od 8 do 50 orolov, ne predalec od farne cerkve. Ponudbe naj se pošljejo na Zapršek Jožef, Sv. Lovrenc nad Mariborom 60

RUODOLF PEVEC trgovec v Mozirju kupi več vagonov krompirja ter jabolč, vsako množico masla, suhih gob. Cene po dogovoru. 743

!KAVA!

50% cenejša:

Amerikanska štedilna kava, vele. sromatična, izdatna in štedilna 5 kg poskusna vreča 12 K franko po povzetju. Pol kilogram vele. prima najfinjši čaj K 2'40. 50 komadov različnih lepih pohladnic 1 K oddaja A. Sapira, eksport kave in čaja Tiszabogdan 496. Ograko. 276

500 kron!

Vam plačam, ako Vaša kurja očesa, bradavice, obliščane v treh dneh brez bolečin ne izginejo s korenino vred BIA bakašom. London s garancijaz pisalom I K, 3 lončič 2'50, 6 lonč kov 4'50. Komeny, Košice (Kassa) I Postfach 14, Ogrsko. 496

Lepo posestvo pri cesti na prodaj, 7 orolov zemlje, lep sadni vrt, jako primerno za pensionista ali za letovišče. Cena 12.000 kron. Več pove g. Čretnik, pos. Bezena 26 Ruše. 54

Hišes, priden, trezen, pošten, vojašine prost se sprejme proti dobru plačilu v trgovini P. Starašina, Cirkovce pri Pragerakem. 55

Kupim dobro naravno slivovko. Poslati se more vzorec naprej in navesti ceno na moj naslov: Jos. Sever, Dunaj VII Lindengasse 33.

Konja

lepega, 21 mesecev starega, proda Olga Cerjak, Artiče pri Brežicah Sp. Stajersko. 58

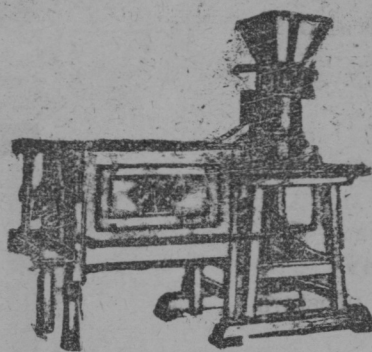
Učenca iz poštene hiše sprejme takoj dobroznana trgovina Fridrik Škušek, Metlika, Dolenjsko. 56

Sprejme se takoj čevljarški učenec iz boljše hiše. Vpraša se pri g. Antnu Kodella, čevljarškemu mojstru v Celju, Rotovska ulica št. 12. Stajersko. 60

Dobro čevljarški pomočnik kakor tudi učenec se takoj sprejmeta v stalno delo pri Jožefu Čna, čevljarški mojster v Slovenjgradcu, Cerkevna ulica. 61

Hiša, premišnina ter posestvo v izmeri 4 orolov polja, 3 orole hoste je takoj naprodaj. Proda se tudi narazen razdeljeno. Kupci naj se zglase pri Leopoldu Repenšek v Mozirju. 66

Zelo važne za KMETOVALCE!

Velika izdelava pijače in kave v tej druzini je, pa tudi domači mliči in medenine, kakor se pravi pri vsaki novi izdelavi, da se vseh stvari, vsake vrste mliči in kave (grob) na vse kmetije in gospodinjstva s lahko roko in ročno posreduje, kakor tudi kave in kave, mletino in vodo mliči. Zastavljajo čisto krompirje in potanje prave.

Tovarna za mline, kmetijske stroje, žage itd., livarna za železo in medenine

J. Pfeifer v Hočah

pri Mariboru (Stajersko)

Domače podjetje!

Pozor kmetovalci!

Ne zamudite takojšni nakup zanesljivih in kaljivih semen, na primer: domača detelja, nemška detelja (lucerna), pesa rumena in rdeča, trava, sploh vsa semena, kakor tudi vrtna in cvetlična od znane trdnice Mauthner, ki se dobijo pri domači trdnici

Ivan Ravnika, Celje.

100 l domače pijače

ovežujoče, slastne in zelo gasilne mli lahko vsakdo sam napravi s majhnimi stroški. V zalogi so: ananas, jabolčnik, grenadinec, malinovce, mli katni hrušovec, poprovi metovec, pe. narančevce, prvinevece, vianjevece. Neupsh izključen. Bli. domača pijača se lahko pije polni hladna, pozimi tudi vroča namesto ruma in žganja. Sestavine z natančnim navodilom stanejo K 4.50 franko po povzetju. Na pet takih porcij dan eno zastoj. Za ekonomije, tvojica, večja gospodarstva, delavnice itd., neprecenljive vrednosti, ker to delavca sveži in ne opijani in njegova delamnožnost niti ne trpi.

Jan. Grolich, Engel-Drogerie Brno 637, Moravsko

Kmečka hranilnica in posojilnica v Ptuj

registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

Uradne ure

so: vsako sredo, vsak petek in vsak sejmski dan od 8. do 12. ure in vsako nedeljo od 8. do pol 10. ure dopoldne. Vplačnice in izplačnice se redno samo ob uradnih dnevih. Pojasnila se dajejo vsak dan od 8. do 12. ure dop.

Uradni prostori

se nahajajo v minoritskem samostanu v Ptuj.

Hranilne vloge

obrestuje po 4 1/2%, od 1. in 16. v mescu po vložitvi in do 15. in zadnjega pred dvigom. Nevzdržene obresti se koncem junija in decembra vsakega leta pripisujejo glavnici ter kakor ta-le obrestujejo. Sprejemajo se hranilne knjižice drugih zavodov kot vloge, ne da bi se pri tem obrestovanja kaj prekinilo in ne da bi stranka imela pri tem kakih potov ali stitob

Na razpolgo so strankam brezplačno poštne-hranilne posojilnice št. 118.060 in domači nabiralniki

Posojila

se dajejo na vknjižbo po 5%, na vknjižbo in poročilo po 5 1/2%, a menice po 6%, na zastavo vrednostnih listin in takoči račun pod ugodnimi pogoji.

Prevzamejo odgovori pri drugih zavodih in zasebnih, prošnje na svojo za vknjižbo in izbris vknjižbe dala posojilnica brezplačno, stranka plača samo koleka. 6)

Schicht-Perilo — Bojno-Perilo.

Cenejši in najboljši način pranja:

Zamoči perilo nekoliko ura ali preko noči s pralnim praškom „Ženska hvala“. Peri tedaj daljše kakor običajno. Samo malo mila — najboljšo Schichtovo milo znamka „Jelen“ — še je potrebno, da se najlepše perilo dobi.

Priscedjuje posej, čas, denar in milo.

Dobiva se povsodi!

Onimol je najboljšo sredstvo za čiščenje rok, v kuhinji in v hiši.

Dobiva se povsodi! 708

Manufakturno trgovino J. FAULAND v Ptuj se najbolj priporoča.

VABILO na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v
Braslovčah,

reg. zadruga z neom. zavezo.

ki se vrši

v četrtek dne 24. februarja 1916 ob 3. uri popoldne
v združni pisarni.

DNEVNIRED:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobrenje letnega računa.
4. Sklepanje o razdelitvi čistega dobička.
5. Poročilo o izvršeni reviziji.
6. Volitve: a) 7 udov načelstva.
b) 5 udov nadzorstva.
7. Nasveti o zadevi uradnega prostora.
8. Slučajnosti.

Braslovče, dne 4. februarja 1916.

Za načelstvo: Jos. Pauer, Fr. Lorber.

Vabilo

na

redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice na Pilštanju

R. Z. Z. U. Z.

ki se vrši v nedeljo dne 13. februarja 1916, ob 8.
uri dopoldne v uradnih prostorih na Pilštanju.

SPORED:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobrenje računa kega zaključka za leto 1915.
3. Volitev načelstva in nadzorstva.
4. Slučajnosti.

Načelstvo.

Vabilo.

DOM: registrovana delavska stavbena za-
druga z omejeno zavezo v Mariboru vabi na

X. redni občni zbor

ki se vrši

v soboto, dne 12. svečana 1916 ob 1/2 6. uri zvečer
v sejni sobi Posojilnice v Narodnem domu.

DNEVNIRED:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo računskih pregledovalcev.
3. Odobrenje letnega računa za leto 1915 ter raz-
delitev čistega dobička.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev računskih pregledovalcev.
6. Volitev članov razsodišča.
7. Slučajnosti.

Načelstvo.

„ADOL“

alpski zeliščni liniment.

Najboljše, bolečino utehujajoče sredstvo za vri-
banje.

Mestna lekarna „pri c. k. orlu“

Friderik Prull,

lekarnar v Mariboru, Glavni trg, zraven rotevča

Iskreno se je obneslo na vajajo v vaškem in
sploh na vsakomur, ki najboljše
bei oblažajoče mazanje

po prehladu, reumatizmu, gripo, izpuščaj, parni, vnetje in
bolni v letu

Dr. Richter-ja

Sidro-Liniment. unpoin
compes.

Recepturila na Sidro-Pain-Expeller.

Steklenice kroa. — 30, 1'40, 2'—

Rečiva se v lekarnah ali direktno
v Dr. Richter-ja lekarni „Pri slatnem levu“,
Praga, I., Klisabetska cesta 5.
Dnevno razpošiljanje.

Ako naročite

in to nemudoma storne,

avstrijskega Rudečega križa

srečko ogrskega Rudečega križa

1 srečko budimpoštanske bazilike

1 dobitni list 3% zemlj. srečk iz l. 1880

1 dobitni list 4% ogrske hip. srečk iz l. 1884

Mesečni obrok
za vseh pet
srečk ozir.
dobitnih listov
samo 5 kron

12 žrebanj vsako leto, glavni dobitki 630.000 K

dobite igralno pravico do dobitkov ene turske
srečke v znesku do

4000 frankov popolnoma zastonj.

Pojasnila in igralni načrt pošljite brezplačno

Srečkovno zastopstvo 15, Ljubljana.

DENARJA NI,

draginja je vedno večja, zaslužek pa
majhen. Ako hočete z malim trudom,
doma v svojem kraju gotovo 10 K na
dan zaslužiti, mi pošljite v pismu svoj
natančni naslov in znamko za odgovor.
Zaslužek je pripraven za moške in ženske.

Jos. BATIČ, Ilirska Bistrica 26
Kranjske.

Zahvala.

Vsem, ki so mojo rajno ženo

Marijo Spolenak,

umrla dne 26. januarja 1916 ob času
njene dolgotrajne in težke bolezni obis-
kovali, tolažili in ji na ta ali drug na-
čin bili v pomoč, ter vsem, ki so jo
spremljali na zadnji poti, posebno č. g.
magdalenskemu kaplanu se iz dna srca
zahvaljujem.

Studenci pri Mariboru, dne 1. feb. 1916.

Ignacij Spolenak,

mož.

Naznanilo.

Dovoljujem si p. n. občinstvu naznaniti, da sem
svojo zalogo izdelanih mrljskih rakev preložil k
Sv. Magdaleni Tržaška cesta št. 11. Velika izbira.
Nizke cene. Se priporočam za obilen obisk.

Anton Nudi, mizar.

Zahvala.

Vsem sorodnikom in znancem raznan
jamo žalostno veš, da je naš dobri brat, oz.
sin

Martin Lipko

po dolgi in mučni bolezni, previden s sv. za-
kramenji za umirajoče dne 29. jan. v 58. letu
mirno v Gospodu zaspal.

Zahvaljujemo se vsem prijateljem in
znancem za obilno udeležbo pri pogrebu in za
vse obiske v bolezni, posebno še č. g. kaplanu
Ivanu Alt. Dragega rajnega priporočamo v
molitev in blag spomin.

Slovenska Bistrica, 1. feb. 1916.

Jožef Lipko

oče

Anton Sakolšek

nečak.

Matevž Lipko

brat

Terezija Lipko

sestra.

Zahvala.

Za premnoge dokaze iskrenega sočutja,
ki so nam došli ob smrti našega iskrenoljub-
ljenega soproga in očeta

Franca Vanner p. d. Ahej,
veleposelstnik.

kakor tudi za mnogobrojno spremstvo na zadnji
poti izrekamo vsem našo najsrčnojšo zahvalo.
Posebej se zahvaljujemo č. g. župniku za to
lažilne besede, obema č. g. kaplanoma; č. g.
Stabacu za krasen poslovljni govor pri grobu,
cenjenim g. pevcem za ginjaivo petje, vsem
bližnjim in daljnim sorodnikom, ki se se po-
greba udeležili, sploh vsem, ki so nam na
kakoršenkoli način izkazali svoje sočutje.

Sv. Lovrene nad Mariborom, 3. II. 1916

Žalujoča rodbina Vanner.

Od 1. februarja naprej se za okrog 10%

za enkrat zviša cena naslednjim izdelkom in sicer
radi zvišanja cen vsem maščobam, embalažam,
stekla i. t. d. Nove nadrobne cene so za Avstro-
Ogrsko v vseh lekarnah in drožerijah sledeče:

Lysoform

v originalnih steklenicah (zeleno steklo)

à 100 gr.

250 gr.

500 gr.

1000 gr.

K 1'—

2'—

3'50

5'50

Lysoform-milo

v elegantni škatljici komad

K 1'60 v.

Pfefferminz-Lysoform

ustna voda steklenica

K 1'60 v.

Kupujte Lysoformove izdelke samo v originalnih zavočkih znano varnostno
znamko.

Dr. Keleti & Murányi, kemična tovarna
Lysoform-delavnice pest.